

Dosarul nr. 2rac-309/21

2-1907556-01-2rac-03122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

DECIZIE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „MoldATSA”, reprezentată de către avocatul Vasile Josan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat „MoldATSA” împotriva Societății cu răspundere limitată „Fly One” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea de Stat „MoldATSA”, a fost casată hotărârea din 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o încheiere cu privire la scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol,

constată:

La 25 ianuarie 2019 avocatul Vasile Josan a depus în interesele ÎS „MoldATSA” cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității contractuale.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada anilor 2017-2018, în temeiul contractului privind furnizarea serviciilor de navigație aeriană nr. 2/2017-ATS din 30 decembrie 2016, în calitate de furnizor, a prestat servicii de navigație aeriană în spațiul aerian al Republicii Moldova și pe aerodromurile internaționale din teritoriul Republicii Moldova către SRL „Fly One”, în calitate de beneficiar.

A menționat că, dovada executării corespunzătoare de către ÎS „MoldATSA” a serviciilor se justifică prin actele de îndeplinire a serviciilor și facturile fiscale, care au fost recepționate, semnate și ștampilate de către SRL „Fly One”, însă ultima, în calitate de beneficiar, nu și-a onorat corespunzător obligațiile asumate, înregistrând restanțe regulate, afectând transferurile peste termenii conveniți, necătând la faptul

că, și-a asumat obligația de efectuare a plății în termen de 30 zile bancare din ziua primirii facturilor fiscale.

A susținut că, conform art. 585 și 619 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), pentru perioada 20 septembrie 2017-26 iulie 2018 pârâtul a acumulat dobânzi legale de întârziere în sumă de 910994,04 lei.

A afirmat că, în pct. 3.7 din contractul privind furnizarea serviciilor de navigație din 30 decembrie 2016, cu titlu de despăgubiri, părțile au prevăzut plata penalității de întârziere, astfel, în perioada 20 septembrie 2017- 26 iulie 2018 pârâtul a înregistrat penalități contractuale în sumă de 221684,65 de lei.

A relevat că, în scopul soluționării amiabile a litigiului, a expediat în adresa pârâtului somația nr. 773 din 31 octombrie 2018, prin care a comunicat despre restanțele înregistrate și a solicitat achitarea acestora în termen de 30 de zile de la recepționarea acestei pretenții.

A notat că, la 14 noiembrie 2018 pârâtul a recepționat somația, însă a neglijat solicitările și până la data depunerii prezentei cereri nu a achitat dobânda de întârziere și penalitatea contractuală.

A solicitat încasarea de la pârât a dobânzii de întârziere în sumă de 910994,04 lei, a penalității contractuale în sumă de 221684,65 de lei și a taxei de stat în sumă de 33980,36 de lei.

La 02 iulie 2020 ÎS „MoldATSA” a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea de la pârât a sumei de 910994,04 lei, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 33980,36 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către ÎS „MoldATSA” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 noiembrie 2020 avocatul Vasile Josan a declarat în interesele ÎS „MoldATSA”, reprezentată de către avocatul Vasile Josan a declarat apel nemotivat, iar la 09 martie 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către ÎS „MoldATSA”, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o încheiere, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „MoldATSA”.

La 12 noiembrie 2021 ÎS „MoldATSA”, reprezentată de către avocatul Vasile Josan, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel sau casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii, cu încasarea de la intimat a taxelor de stat achitate în primă instanță și în instanțele de apel și recurs.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată.

A menționat că, în mandatul avocațial seria MA nr. 1261085 din 25 ianuarie 2019, pe verso, la rubrica nume și prenume este indicat Frunze Veaceslav Victor,

scris în mod olograf de către administratorul interimar al ÎS „MoldATSA”, iar la rubrica semnătura clientului este semnătură olografă a lui Frunze Veaceslav, la acea etapă administrator interimar al ÎS „MoldATSA”, fiind aplicată ștampila umedă a întreprinderii.

A susținut că, cererea de chemare în judecată conține în antet datele de identificare ale ÎS „MoldATSA” și faptul că Veaceslav Frunze este administratorul interimar al ÎS „MoldATSA”.

A afirmat că, tot suportul probatoriu anexat la materialele cauzei conține mențiunea faptului că, Veaceslav Frunze este administratorul interimar al ÎS „MoldATSA”.

A notat că, la etapa judecării cauzei în primă instanță și în instanța de apel, nici prima instanță, nici instanța de apel și nici reprezentatul intimatului nu au ridicat nici o obiecție și nu au pus în discuție chestiunea împuternicirilor deținute de către avocatul Vasile Josan, astfel încât constatarea faptului că, avocatul Vasile Josan nu ar deține împuternicirile de rigoare, a fost reținută de către instanța de apel din oficiu, la etapa deliberării, nefiind acordată părților posibilitatea de a se expune asupra acestei chestiuni, fiind încălcată în mod grav contradictorialitatea și echitatea procesului de judecată.

A relevat că, extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice (f. d. 8, vol.I) constituie un înscris autentic, fiind o probă admisibilă, pertinentă și concludentă, care demonstrează pe deplin faptul că, în Registrul de stat al persoanelor juridice este înscris în calitate de administrator (reprezentant) Veaceslav Frunze, care, în calitatea sa de administrator interimar, este în drept să semneze mandatul avocațial.

A declarat că, deși art. 34 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, la care a făcut trimitere instanța de apel, prevede modalitatea de eliberare a extrasului cu privire la datele persoanei juridice, contra plată, aceasta nu este unica sursă de eliberare a informației, care este reglementată de către lege.

A invocat că, instanța de apel a acționat cu rea-credință și vădit a omis să aplice art. 34¹ din Legea enunțată, care prevede în mod explicit o altă modalitate de asigurare a accesului la Registrul de stat al persoanelor juridice, prin punerea la dispoziție a extraselor gratuite. Drept consecință, atâta timp cât Legea enunțată prevede în mod explicit că, informația cu privire la datele din Registrul de stat al persoanelor juridice este făcută publică și accesibilă tuturor în mod gratis, statul garantând veridicitatea informației publice, este mai mult decât evident că, astfel de extrase pot fi folosite în instanța de judecată.

A remarcat că, constatările instanței de apel referitor la faptul că, avocatul Vasile Josan nu ar fi fost împuternicit în mod corespunzător, denotă o apreciere vădit arbitrară a materialelor cauzei, o interpretare vădit eronată a prevederilor legii, precum și neaplicarea legii materiale care trebuia aplicată.

A menționat că, referitor la constatările vădit eronate ale instanței de apel, care vizează împuternicirile avocatului Vasile Josan și care sunt în contradicție cu materialele cauzei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a dreptului la un proces echitabil, atunci când motivarea instanțelor naționale se

bazează pe abstracții în afara oricărei discreții judiciare rezonabile și a statuat în cauza Andelkovic contra Serbiei, nr. 1401/08 din 09 aprilie 2013 că, concluziile instanței nu au suport legal și au fost bazate pe abstracții în afara oricărei discreții judiciare rezonabile. Mai mult ca atât, conexiunea dintre faptele stabilite și legea aplicabilă lipsește cu desăvârșire în procedura judiciară incriminată și prin urmare, Curtea a calificat o astfel de procedură arbitrară și vădit neîntemeiată, adoptată prin abuz de discreție și respectiv incompatibilă cu art. 6 din Convenție.

A susținut că, constatările instanței de apel referitoare la lipsa împuternicirilor avocatului Vasile Josan constituie o interpretare excesiv de formală a normelor de procedură, care a privat ÎS „MoldATSA” de dreptul său de acces la o instanță, parte componentă a dreptului la un proces echitabilă.

Prin referința depusă la 20 decembrie 2021 și 22 decembrie 2021 SRL „Fly One”, reprezentată de către avocatul Cristian Iustin, a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 19 ianuarie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material și normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazurile prevăzute expres la alin. (2) și (3) al articolului menționat.

Alin. (4) din art. 432 Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată în interesele ÎS „MoldATSA”, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, avocatul Vasile Josan a solicitat încasarea de la SRL „Fly One” a sumei de 910994,04 lei, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 33980,36 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de către ÎS „MoldATSA”, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și emițând o încheiere, prin care a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „MoldATSA” în temeiul art. 267 lit. c) Cod de procedură civilă.

În motivarea concluziei sale, instanța de apel a reținut că, la 25 ianuarie 2019 ÎS „MoldATSA”, fiind reprezentantă de către avocatul Vasile Josan, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere. Cererea de chemare în judecată a fost semnată din numele ÎS „MoldATSA” de către avocatul Vasile Josan, la care a fost anexat mandatul avocațial seria MA nr. 1261085 din 25 ianuarie 2019, semnat de avocatul Vasile Josan (f. d. 3, vol. I), însă pe verosul acestuia lipsesc date referitoare la persoana „clientului”, cine l-a semnat și conexiunea acesteia cu ÎS „MoldATSA”.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că, informația cu privire la datele din Registrul de stat despre administratorul ÎS „MoldATSA”, anexată la materialele dosarului (f. d. 8, vol. I), nu poate fi reținută, dat fiind faptul că, informația a fost eliberată de pe pagina web a organului înregistrării de stat contrar cerințelor stipulate în art. 34 al Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, care indică expres că, informația din Registrul de stat și din actele de constituire ale persoanei juridice sau persoanei fizice întreprinzător individual se eliberează sau se obține prin extrasul din Registrul de stat, care constituie unica sursă oficială despre datele persoanei juridice, în speță, ÎS „MoldATSA”. Astfel, întocmirea din numele persoanei juridice, ÎS „MoldATSA” a cererii de chemare în judecată, în lipsa extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, constituie o falsă reprezentare a efectelor juridice din numele persoanei juridice ÎS „MoldATSA” prin intermediul avocatului, care deja acționează în raport cu societatea potrivit regulii mandatului, nu constituie o modalitate legală de a dispune de aceste atribuții și nu produce efecte în raport cu instanța de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția instanței de apel este una greșită, or, analizând actele dosarului în raport cu motivele recursului, se constată o altă situație de fapt decât cea stabilită de instanța de apel.

În conformitate cu art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesele persoanelor juridice se susțin în instanța de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiați.

În conformitate cu art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

În acest sens, împuternicirile avocatului, avocatului stagiar fie că este acesta reprezentant al persoanei juridice, fie al persoanei fizice, se atestă doar prin mandat.

Din materialele cauzei rezultă că, cererea de chemare în judecată a fost semnată și depusă de către avocatul Vasile Josan în temeiul mandatului nr. 1261085 din 25 ianuarie 2019 (f. d. 3, vol. I).

În mandatul enunțat, pe verso, la rubrica nume și prenume este indicat Frunze Veaceslav Victor, iar la rubrica semnătura clientului este semnătură lui Veaceslav Frunze, fiind aplicată ștampila umedă a ÎS „MoldATSA”.

Totodată, cererea de chemare în judecată conține în antet datele de identificare ale ÎS „MoldATSA” și faptul că Veaceslav Frunze este administratorul interimar al ÎS „MoldATSA”.

Mai mult ca atât, conform informației plasată pe pagina web a Agenției Servicii Publice, Veaceslav Frunze este administratorul interimar al ÎS „MoldATSA” (f. d. 8, vol. I).

Conform art. 34¹ alin. (1) - (3) și (6) din Legea nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, organul înregistrării de stat asigură vizualizarea publică a informației din Registrul de stat pe pagina sa web oficială.

Informația publică prevăzută la alin.(1) conține date privind denumirea persoanei juridice, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat (IDNO), data înregistrării, sediul, numele și prenumele administratorului, numele și prenumele sau denumirea fondatorilor (asociaților) și mărimea cotelor de participare ale acestora în capitalul social, starea persoanei juridice (pasivă, inactivă, în proces de reorganizare sau radiere, suspendare a activității), precum și numele, prenumele, data înregistrării, numărul de identificare de stat (IDNO) al întreprinzătorului individual și date privind radierea acestuia, de asemenea conține date privind numele, prenumele, țara de reședință ale beneficiarului efectiv/beneficiarilor efectivi ai persoanei juridice și ai întreprinzătorului individual.

Informațiile prevăzute la alin.(2) sunt actualizate în fiecare zi lucrătoare.

Informația plasată pe pagina web a organului înregistrării de stat se consideră informație oficială. Organul înregistrării de stat își asumă responsabilitatea pentru exactitatea informației plasate.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, avocatul Vasile Josan era în drept să semneze și să depună în judecată cererea de chemare în judecată din numele ÎS „MoldATSA”, iar instanța de apel eronat a scos de pe rol cererea de

chemare în judecată a ÎS „MoldATSA”, ca fiind depusă de o persoană neîmputernicită.

Această circumstanță este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Or, instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, în conformitate cu art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită.

Scoaterea cererii de pe rol este efectul procesual, care se produce dacă instanța constată unul din temeiurile prevăzute limitativ de lege – nerespectarea condițiilor de intentare a procesului, depistate după acceptarea cererii de chemare în judecată.

Însă, urmează a se reține, deși legislatorul împuternicește instanța de apel de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art. 385 lit. e) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile prevăzute la art. 267, aceasta, în fiecare caz în parte, urmează să verifice aplicabilitatea acestor temeiuri, evitând un formalism excesiv.

Or, atât pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, reprezentantul SRL „Fly One” nu a solicitat scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol, deoarece avocatul Vasile Josan nu deține împuterniciri de a semna și de a depune cererea de chemare în judecată din numele ÎS „MoldATSA”.

Instanța de recurs menționează că, soluția adoptată de instanța de apel prin decizia contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care statuează că, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La judecarea apelului în fond, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „MoldATSA”, reprezentată de către avocatul Vasile Josan.

Se casează integral decizia din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat „MoldATSA” împotriva Societății cu răspundere limitată „Fly One” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic